

21

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2015-10-22

Skillnadernas Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen, Finansroteln, dnr 001334/2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
avdelningschef

Sammanfattning

Att Stockholm ska vara en sammanhållen stad är ett av stadens fyra inriktningsmål. För att förverkliga målet har staden bland annat tillsatt en kommission för ett hållbart Stockholm. Kommissionen har fått i uppdrag att analysera skillnader i livsvillkor i Stockholm och föreslå åtgärder för en jämlik och hållbar stad. I juni 2015 presenterade kommissionen en första rapport, *Skillnadernas Stockholm*.

Förvaltningen delar den problembeskrivning och analys som rapporten lyfter fram. Förvaltningen ser positivt på att staden centralt tar ett samlat ansvar för en jämlik och socialt hållbar stad. Särskilt vill förvaltningen lyfta vikten av att staden samlat, utifrån kunskaperna i rapporten, riktar insatser mot de grupper och områden som är mest utsatta i syfte att minska skillnaderna. Det är lika viktigt att arbetet för att motverka ojämlika livsvillkor är starkt lokalt förankrat. Förvaltningen vill även lyfta vikten av att samverkan mellan stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar utvecklas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga: Skillnadernas Stockholm, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, Stockholms stad, juni 2015.

Länk till rapporten:

<http://www.stockholm.se/OmStockholm/Forvaltningar-och-bolag/Stadsledningskontoret-/Kommissionen-for-ett-socialt-hallbart-Stockholm/>

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats i samverkan mellan alla avdelningar och upprättats av strategiska avdelningen.

Bakgrund

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har tagit fram rapporten Skillnadernas Stockholm för att ge en samlad bild av skillnader i livsvillkor och hur skillnaderna har utvecklats över tid. Rapporten har skickats på remiss till samtliga stadsdelsnämnder och andra nämnder med tre frågeställningar:

1. Hur ser nämnden på sina egna verksamhetsområden i arbetet med att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet i Stockholms stad?
2. Vilka huvudsakliga utmaningar för att bidra till stärkt social hållbarhet i Stockholms stad ser nämnden inom sina verksamhetsområden?
3. Vilka ytterligare utmaningar, utöver de som framkommer i rapporten, kan nämnden identifiera utifrån sina egna verksamhetsområden?

Ärendet

Att Stockholm ska vara en sammanhållen stad är ett av stadens fyra inriktningsmål. Fokus för inriktningsmålet är social hållbarhet och människors välbefinnande.

Rapporten Skillnadernas Stockholm visar att stockholmarna i allmänhet mår bättre och blir tryggare samt att fler har sysselsättning och att inkomsterna ökar. Men den visar även att det är stora skillnader mellan stadsdelsområden och grupper av stockholmare. Segregationen har ökat och stockholmare med olika bakgrund möter varandra allt mer sällan i vardagslivet. Invånarnas förutsättningar ser olika ut beroende på var de bor och på uppväxtvillkor.

Ojämlika livsvillkor får konsekvenser för både individ och samhälle. Goda livsvillkor under uppväxtåren är en av de viktigaste faktorerna för en långsiktigt god hälsa. För stor ojämlikhet försvagar den sociala sammanhållningen. Att låta social ojämlikhet växa är kostsamt för samhället eftersom en större del av resurserna då behöver användas för att bekämpa effekterna av ojämlikhet.

En sammanhållen och socialt hållbar stad ska uppnås genom minskade skillnader i livsvillkor och hälsa. Fler ska ges möjlighet att förverkliga sina liv, den sociala samhörigheten med samhället ska stärkas och människors behov av trygghet säkerställas.

I rapporten beskrivs livsvillkor inom fem områden som bedömts vara avgörande för en socialt hållbar utveckling i Stockholms stad, välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning, boende och stadsmiljö samt demokrati och trygghet.

Välbefinnande och hälsa

Folkhälsan har utvecklats positivt i Stockholm, trots det växer skillnaderna i hälsa mellan olika grupper. Det finns ett nära samband mellan socioekonomisk status och hälsa. Skilda uppväxtvillkor förklarar ofta skillnader i den äldre befolkningens hälsa, vilket visar att hälsorisker i barndomen påverkar välbefinnandet under resten av livet.

Det är stora skillnader i ohälsotal mellan olika stadsdelar. Antal ohälsodagar varierar från 4 till 39. Hässelby Strand är en av 10 stadsdelar som har fler än 30 ohälsodagar. Stadsdelar med höga ohälsotal har högre arbetslöshet, lägre inkomster och större andel utlandsfödda. Utbildningsnivån är den faktor som bäst förklarar skillnaderna i ohälsotal mellan stadsdelarna. Enskilda med högre utbildningsnivå har i genomsnitt bättre hälsa.

Kvinnors och mäns självskattade hälsa har utvecklats positivt i alla stadsdelsområden, variationerna mellan områden är dock stora. I hela staden bedömer 27 procent av kvinnorna och 23 procent av männen sin hälsa som sämre än god. I Hässelby-Vällingby bedömer drygt 30 procent av kvinnorna och drygt 25 procent av männen sin hälsa som sämre än god. Det finns samband som visar att det är vanligare att skatta sin hälsa som sämre bland personer med kort utbildning, utrikes födda, arbetslösa och förtidspensionerade.

Tandhälsan i Stockholm har förbättrats under lång tid, men barnkaries är ojämnt fördelat och tydligt kopplad till social utsatthet. Barn till föräldrar som har utomeuropeisk bakgrund, dålig ekonomi, låg utbildning och är unga löper högre risk för karies. Hässelby-Vällingby stadsdelsområde har en hög andel treåringar med karies-skadade tänder, fjärde högst andel i staden. I området har andelen treåringar med kariesskadade tänder i ökat sedan 2013.

Uppväxtvillkor och utbildning

Familjers ekonomiska förutsättningar

Skillnaderna mellan barnfamiljer med olika inkomstnivåer har blivit större. Mellan 2005 och 2012 har inkomsterna ökat för stadens barnfamiljer med i genomsnitt 45 procent. För de tio stadsdelar som har lägst inkomstnivå ökade inkomsterna för barnfamiljer med 20 procent.

Barnfamiljers ekonomiska situation utgör en grundläggande förutsättning för vilka uppväxtvillkor barn har i övrigt och har inverkan på bland annat hälsa, boendevillkor och möjlighet att delta i fritidsaktiviteter.

Ekonomisk utsatthet kan mätas på flera olika sätt. I rapporten redovisas relativ fattigdom, andelen barnfamiljer med ekonomiskt bistånd och absolut fattigdom.

Relativ fattigdom omfattar hushåll vars inkomst uppgår till mindre än 60 procent av medianinkomsten. I rapporten är inkomstnivån satt i relation till Stockholms medianinkomst. I Stockholm levde ungefär 16 000 barnfamiljer motsvarande 12 procent av alla barnfamiljer i relativ barnfattigdom 2013. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora. Hässelby-Vällingby är ett av de områden med där flera stadsdelar har en hög andel ekonomiskt utsatta barnfamiljer.

Antalet barnfamiljer i relativ fattigdom har ökat med 16 procent eller 200 familjer sedan 2004, det motsvarar i stort befolkningsökningen. I vissa stadsdelar har andelen ökat kraftigt, Hässelby Strand, Hässelby Gård, Räcksta och Grimsta tillhör de tolv stadsdelar där ökningen varit störst, över 25 procent.

I områden med en hög andel barnfamiljer som lever i relativ fattigdom finns också en hög *andel barnfamiljer med ekonomiskt bistånd*. Ungefär 3 procent av stadens alla barnfamiljer hade ekonomiskt bistånd 2013. Fyra av de tio stadsdelar med högst andel familjer med ekonomiskt bistånd finns i Hässelby-Vällingby, dessa är Hässelby Gård, Vällingby, Hässelby Strand och Grimsta.

Absolut fattigdom är Rädda Barnens definition av fattigdom som omfattar hushåll med inkomster under en viss miniminivå. Med barnfattigdom avses barn i familjer med så låg inkomstandard att inkomsterna precis täcker eller understiger nödvändiga levnadsomkostnader samt inkluderar alla barnhushåll som beviljats försörjningsstöd. I Stockholms stad har den absoluta barnfattigdomen minskat det senaste decenniet. 2012 levde ungefär 22 000 barn i barnfattigdom. Hässelby-Vällingby är ett av fyra stadsdelsområden med högst andel barn i barnfattigdom.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Förskola och skola

Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och ska utgöra grunden för det livslånga lärandet. I stadens kvalitetsundersökningar får förskolan goda omdömen. Inskrivningsgraden för barn i staden vid tre års ålder är hög i alla områden, nästan 96 procent för staden i

genomsnitt. I de stadsdelar med lägre andel är inskrivningsgraden 80-95 procent.

Skolresultaten för elever i Stockholms stad i årskurs 9 är generellt högre än genomsnittet för riket, dock är skillnaderna inom staden stora. Det finns en entydig bild som visar att två grupper av barn har sämre förutsättningar än andra att klara grundskolan, det är barn som invandrat efter grundskolestarten och barn vars föräldrar saknar gymnasieutbildning.

Att gå ut årskurs nio med betyg som ger behörighet till vidare utbildning är en viktig förutsättning för att kunna skapa sig ett bra liv. Vårterminen 2013 saknade i genomsnitt 11 procent av eleverna som gick ut årskurs nio i Stockholms stad behörighet att söka till nationella gymnasieprogram. Hässelby-Vällingby är ett av de stadsdelsområden med en högre andel elever som saknar behörighet till gymnasiet.

Arbete och försörjning

Stockholm har en lägre arbetslöshet, högre sysselsättning och högre inkomstnivåer än övriga regioner i Sverige. Det är stora skillnader i andelen sysselsatta mellan olika stadsdelar. Områden med högst sysselsättning har över 85 procent förvärvsarbete medan de områden med lägst andel har runt 50 procent förvärvsarbete. Möjligheterna till förvärvsarbete med riktiga anställningsvillkor och en rimlig inkomst är en av de viktigaste faktorerna för att människor ska kunna förverkliga sina ambitioner i livet.

Sysselsättningen är generellt högre bland män än bland kvinnor i staden och skillnaderna är större i de områden där sysselsättningen är lägre. En person som invandrat har större förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden ju längre tid han eller hon har bott i Sverige. En intressant slutsats i rapporten är att det, oavsett vistelse-tid, finns betydligt bättre förutsättningar att få ett arbete för de som bor i ett område med hög sysselsättning jämfört med de som bor i ett område med låg sysselsättning.

Sysselsättningsgraden är även lägre bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt för arbetslösa från 55 år. Ungdomar är en grupp med varierande svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. I Stockholms stad är den öppna arbetslösheten för 18–24-åringar i nivå med arbetslösheten för hela arbetskraften. Det finns en grupp unga som varken arbetar eller studerar eller har någon annan känd aktivitet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Andelen av de arbetslösa som är långtidsarbetslösa har ökat kraftigt i Stockholms stad från cirka 30 procent kring år 2000 till drygt 50 procent. Vid konjunkturedgångar finns en tendens att svagare

stadsdelar tappar mer i sysselsättning än övriga och inte kommer ikapp.

Andelen högutbildade ökar och lågutbildade minskar i hela staden. Skillnaderna mellan stadsdelarna är dock stor och varierar från ungefär 20 procent till 80 procent högutbildade. I de områden där en lägre andel är högutbildade finns en ungefär lika stor andel med endast grundskola. I Hässelby-Vällingby finns det sex stadsdelar som har en låg andel högutbildade, dessa är Vällingby, Vinsta, Hässelby Gård, Hässelby Strand och Grimsta.

Medelinkomsten i staden har ökat med 46 procent mellan åren 1991 och 2012. Även här är skillnaderna stora. I innerstaden har medelinkomsten ökat med 64 procent medan medelinkomsten i Skärholmen ökat med 1 procent.

Boende och stadsmiljö

Enligt stadens senaste medborgarundersökning anser 87 procent av invånarna i hela staden att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i. I stadens olika områden är det dock stora skillnader i tillgången på stadskvaliteter som arbetsplatser, service, kollektivtrafik, gator och gångvägar samt parker. Rapporten visar att socioekonomiskt svagare stadsdelar har färre stadskvaliteter, vilket innebär att de invånare som är mest socioekonomiskt utsatta huvudsakligen återfinns i stadsdelar med färre stadskvaliteter.

Andelen hyresrätter har minskat sedan slutet av 90-talet och trångboddheten har ökat. Kötiden för att få en hyresrätt via bostadsförmedlingen är lång. I ytterstaden tar det i genomsnitt drygt 8 år och i innerstaden knappt 16 år. Situationen gör att valmöjligheterna för låginkomsttagare att välja bostadsområde är begränsade och den socioekonomiska segregationen förstärks. Det leder i sin tur till att individer med olika bakgrund i allt mindre omfattning möter varandra i vardagslivet.

Invånare med låg sysselsättningsgrad, låg utbildningsnivå och låg inkomst koncentreras till vissa områden som även allt mer domineras av utrikes födda. På motsvarande sätt koncentreras invånare med hög inkomst, högre utbildning och höga sysselsättningsnivåer till andra områden.

Människors boendemiljö påverkar välbefinnande och hälsa. Närhet till arbetsplatser, service, kollektivtrafik och grönområden stärker livskvaliteten och ökar välbefinnandet. Den fysiska miljöns utformning kan stärka det sociala kapitalet, öka tryggheten och främja möten mellan grupper i samhället. Bostadsförsörjningen påverkar invånarnas möjligheter att välja var de vill bo och vilket liv de vill leva. Trångboddhet påverkar också livssituationen.

Demokrati och trygghet

Valdeltagande

I Stockholms stad var valdeltagandet i kommunalvalet 2014 82,1 procent, vilket är något lägre än valdeltagandet i riket om 82,8 procent. Det är dock stora skillnader i valdeltagandet mellan Stockholms stadsdelar och det syns en svag tendens till sjunkande valdeltagande i stadsdelar med redan lågt valdeltagande.

I riket som helhet ökade valdeltagandet i kommunalvalen bland unga under 30 år med drygt 2 procentenheter år 2014. Bland unga män i Stockholms län minskade valdeltagandet med 2,4 procentenheter. Unga kvinnors valdeltagande i Stockholms län ligger kvar på samma nivå som valet 2010.

I riket ökade valdeltagandet bland inrikes födda med nästan 2 procentenheter. Bland utrikes födda kunde inte någon statistiskt säkerställd förändring konstateras. Skillnaden i valdeltagande mellan inrikes och utrikes födda ökade därmed och uppgick till 17 procentenheter 2014.

Enligt vissa undersökningar hänger valdeltagande i olika områden starkt samman med graden av social integration. Undersökningarna visar även att det finns tydliga skillnader i valdeltagande mellan olika befolkningsgrupper, att andelen röstande är betydligt lägre bland ensamstående, bland personer med lägre utbildningsnivå, låginkomsttagare, arbetare och personer utanför arbetsmarknaden.

Tillit och trygghet

I folkhälsoenkäten 2014 svarade 8 procent av kvinnorna och 9 procent av männen i Stockholms stad att de har låg tillit till andra i sitt bostadsområde. Av folkhälsoenkäten framkommer att tilliten till andra människor är starkt korrelerad till utbildningsnivå. I Hässelby-Vällingby är det dock ingen skillnad mellan låg och hög utbildningsnivå, i båda grupperna anger ungefär 12 procent att de har låg tillit till andra.

I folkhälsoenkäten svarade 86 procent att de har ett stort eller ganska stort förtroende för sin stadsdelsförvaltning och 89 procent att de har förtroende för den lokala polisen. Det finns även här skillnader mellan olika områden i staden. I de stadsdelsområden där tilliten var lägst svarade ungefär 25 procent att de hade mycket litet eller ganska litet förtroende för stadsdelsförvaltningen och ungefär 20 procent att de hade mycket litet eller ganska litet förtroende för polisen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Hässelby-Vällingby är ett av de stadsdelsområden där förtroendet för stadsdelsförvaltningen respektive polisen är lägst. Ungefär 20 procent av de tillfrågade hade mycket litet eller ganska litet förtroende för stadsdelsförvaltningen och 15 procent för polisen.

Av folkhälsoundersökningen framkommer att hög tillit till människor hänger nära samman med ett högt förtroende för politiska institutioner och myndigheter.

Av Stockholms stads trygghetsmätning 2014 framkommer att 72 procent av invånarna i hela staden känner sig trygga eller mycket trygga medan 5 procent känner sig otrygga eller mycket otrygga. Resultatet visar en svag ökning av otryggheten sedan föregående mätning. Tendensen är att den upplevda otryggheten ökar i stadsdelar med en redan hög andel otrygga och skillnaderna mellan områden är stor. I en jämförelse av stadsdelar varierar resultaten från att nästan inga känner sig otrygga till att drygt 30 procent känner sig otrygga.

I Hässelby-Vällingby svarar ungefär 10 procent att de känner sig otrygga, vilket är en ökning jämfört med den senaste mätningen då ungefär 6 procent svarade att de kände sig otrygga. I Hässelby Gård svarar 22 procent att de känner sig otrygga. Generellt svarar fler kvinnor än män att de känner sig otrygga. I Hässelby Gård är andelen kvinnor och män som känner sig otrygga lika stor.

Trygghetsmätningen visar att det finns en starkare koppling mellan känslan av oro och sociala riskfaktorer som ekonomisk utsatthet, ohälsotal och lågt valdeltagande än till faktiskt antal polisanmälda brott. Anlagda bränder i offentliga miljöer ses som utbrott av social oro. Under perioden juni 2014 till och med april 2015 rapporterades 541 bränder i Stockholms stad. Grimsta är det område som drabbats flest gånger av anlagda bränder under perioden, 37 stycken.

Känslan av samhörighet och möjligheter till delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för människors välbefinnande. Tillit mellan människor och förtroende för myndigheter främjar den sociala sammanhållningen som i sin tur kan minska risken för social oro och bidra till enskildas känsla av trygghet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar den problembeskrivning och analys som rapporten lyfter fram. Förvaltningen ser positivt på att staden centralt tar ett samlat ansvar för en jämlik och socialt hållbar stad.

Särskilt vill förvaltningen lyfta vikten av att staden samlat, utifrån kunskaperna i rapporten, riktar insatser mot de grupper och områden som är mest utsatta i syfte att minska skillnaderna. Det är lika viktigt att arbetet för att motverka ojämlika livsvillkor är starkt lokalt förankrat eftersom olika områden och grupper av människor i staden har olika och unika behov. Varje förvaltning behöver därför ges konkret möjlighet att arbeta utifrån sina lokala förutsättningar.

Förvaltningen vill även lyfta vikten av att samverkan mellan stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar utvecklas för att resursstarka grupper och utsatta grupper ska ta större del av hela staden och röra sig mer mellan olika områden.

Socioekonomisk bakgrund – Hässelby-Vällingby

I jämförelse med hela Stockholms stad i genomsnitt har Hässelby-Vällingby, en lägre andel invånare med eftergymnasial utbildning, lägre medelinkomst, högre andel utrikes födda, högre andel invånare med ekonomiskt bistånd, högre ohälsotal och ett lägre valdeltagande.

Hässelby-Vällingby är ett stadsdelsområde där det är stora variationer mellan stadsdelarna. Andelen med eftergymnasial utbildningen varierar från 35 till 49 procent. Medelinkomsten skiljer som mest drygt 150 000 mellan den stadsdel som har lägst medelinkomst jämfört den stadsdel som har högst. Andelen med ekonomiskt bistånd varierar från 0,3 procent till drygt 12 procent. Antalet ohälsodagar varierar från knappt 14 till drygt 34. Valdeltagandet varierar från drygt 67 procent i den stadsdel med lägst valdeltagande till drygt 83 procent i den med högst. Andelen utrikes födda varierar från 18 till 42 procent.

Det finns även stora skillnader inom vissa stadsdelar vilket inte syns i rapporten Skillnadernas Stockholm. I vissa fall behöver statistiken brytas ner i mindre områden, så kallade sekundärområden eller basområden, enligt Swecos definition. När statistiken delas upp i de större områdena är risken att mindre områdets utsatthet inte syns utan snarare döljs av statistiken.

I de områden i Hässelby-Vällingby där invånarna i genomsnitt har lägre utbildningsnivå, lägre medelinkomst och en högre andel invånare är utrikes födda är andelen med ekonomiskt bistånd högre, ohälsotalen högre och valdeltagandet lägre. Detta stämmer väl överens med den analys och problembeskrivning som görs i rapporten Skillnadernas Stockholm

Förvaltningens arbete för att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet

Det arbete som bedrivs inom ramen för den ordinarie verksamheten bidrar till att motverka ojämlika livsvillkor och verka för social hållbarhet. Utifrån de behov som finns i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen även med vissa mer riktade insatser både inom ramen för den ordinarie verksamheten och med stöd av särskilda medel. Riktade insatser eller arbetssätt sker oftast i samverkan med andra aktörer. Nedan lyfts exempel från olika verksamhetsområden.

Vid förvaltningens *parklekar* erbjuds barn och unga dagkollon med olika teman under sommaren och övriga lov. Arbetet sker genom

samverkan med olika föreningar. Syftet är att skapa meningsfulla aktiviteter för de barn och unga som är hemma under sommarlovet. För de familjer som av ekonomiska eller andra skäl väljer bort den traditionella sommarkolloverksamheten har dagkollo blivit ett alternativ.

Förskolan satsar på barnens språkutveckling som utgör en del i det livslånga lärandet och är ett sätt att utjämna skillnader. En god språkförståelse är en grundförutsättning för att barnen ska tillgoda göra sig undervisningen i grundskolan och nå kunskapsmålen. Varje förskola har tillgång till läsombud som utbildats i samverkan med biblioteket. Genom satsningen får barnen ta del av böcker på olika sätt, till exempel kan barnen själva göra en pjäs av en saga. Barnen får även ta del av böcker på olika språk och föräldrar ges möjlighet att låna hem böcker som intresserar barnen.

Socialtjänsten har en överenskommelse med barn och ungdomspsykiatri och skolan i syfte att barn och ungdomar med sammansatt problematik ska få det stöd och de insatser de behöver. Överenskommelsen innebär att en samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas för att underlätta för familjerna som kommer i kontakt med flera myndigheter. Socialtjänsten arbetar även i ett projekt i samverkan med utbildningsförvaltningen för att stötta ungdomar med hög skolfrånvaro att gå till skolan och fullfölja studierna. Arbetet sker på två skolor i stadsdelsområdet. Eleverna får stöd av ungdomscoacher som är anställda av socialtjänsten och av elevhälsoteamet på skolan. Föräldrarna får stöd av föräldracoach i att motivera sina barn att gå till skolan. I projektet har det framkommit att en del av föräldrarna är aktuella på försörjningsstödenheten, vilket har en negativ inverkan på barnen och deras skolsituation. Samverkan har därför utökats med socialsekreteraren från försörjningsstödsenheten som stöttar föräldern till att bli självförsörjande.

Socialtjänsten arbetar även med att stötta unga att lämna en kriminell livsstil. Arbetet sker genom att socialtjänsten har en nära samverkan med polis, jobbtorg, arbetsförmedling, kriminalvård och frivård i sociala insatsgrupper (SIG).

Inom ramen för tidigare *yttre stad* projekt och nu inom ramen för *demokratiarbetet* har förvaltningen sedan 2014 startat tre öppna mötesplatser, Bibblerian, Grimstahörnan och Vita Villan. Syftet är att erbjuda invånarna möjlighet till nya sociala sammanhang, förenkla för invånarna att kommunicera med förvaltningen och få stöd i vissa frågor samt att öka känslan av tryggheten i stadsdelsområdet. På mötesplatserna genomförs en rad olika aktiviteter, bland annat erbjuds läxhjälp, kurs att lära sig skriva meritförteckning, språkcaféer samt möjlighet att prata med föräldracoacher. I Bibblerian och Vita Villan finns även medborgarkontor. Arbetet sker i samverkan med

bland annat kulturförvaltningen, fastighetsägare, föreningar och kyrkor. Förvaltningen arbetar även med medborgarvårdar för att öka servicen och känslan av trygghet. Till medborgarvårdarnas huvudsakliga arbetsuppgifter hör att röra sig i stadsdelsområdet måndag till lördag och att vara på de öppna mötesplatserna vissa tider. För att öka dialogen med stadsdelsrådets ungdomar har förvaltningen besökt alla högstadieskolor i området. Förvaltningen har frågat ungdomarna om hur de tycker att stadsdelsområdet behöver utvecklas och om de är intresserade av att delta i ett ungdomsforum. Totalt anmälde 160 ungdomar sitt intresse. De kommer att bjudas in till en träff med förvaltningen och föreningen Sveriges Ungdomsråd i höst för att fortsätta arbetet med att utveckla ett ungdomsforum och eventuellt ett ungdomsråd.

Äldreomsorgen driver den öppna mötesplatsen Växthuset för att öka möjligheterna till social samvaro för äldre. Växthuset försöker genom ett varierat programutbud nå olika grupper av äldre. På Växthuset erbjuds besökarna bland annat kaféverksamhet, olika träningsformer, föreläsningar och studiecirklar. Aktiviteterna erbjuds i samverkan med andra aktörer, till exempel föreningar. Till verksamheten inbjuds även biståndsbedömare och samhällsväglare regelbundet för att besökarna på ett enkelt sätt skall kunna ställa frågor och få vägledning gällande äldreomsorg men även i andra samhällsfrågor. Ett Växthusråd som representerar besökare är skapat i syfte att förvaltningen skall fånga upp idéer om hur mötesplatsen kan utvecklas. Ett samarbete är inlett mellan förvaltningens olika mötesplatser i syfte att nå gruppen äldre i stadsdelsförvaltningens olika områden. Samarbetet har bland annat lett till att ungdomar besökt Växthuset för att delge it-kunskaper till äldre som velat lära sig mer. Besökare på Växthuset har uppmärksammat andra mötesplatsers aktiviteter och bland annat visat intresse för att arbeta som volontärer med läxhjälp.

Utmaningar i förvaltningens arbete för att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet

I arbetet för att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet finns utmaningar inom alla förvaltningens verksamhetsområden. Nedan lyfts de huvudsakliga utmaningar förvaltningen har identifierat.

Arbetet för att invånarna ska känna sig *trygga* och för att *förtroendet* för förvaltningen och polisen ska öka är en utmaning som spänner över flera verksamhetsområden. Det är även en utmaning att de invånare som söker kontakt eller stöd känner sig väl *bemötta*. Förvaltningen arbetar bland annat med information och dialog, med medborgarvårdar och öppna mötesplatser för att öka tryggheten och förtroendet. För att de som kommer i kontakt med förvaltningens myndighetsutövning ska känna sig väl bemötta behöver arbetet för en

god myndighetsutövning utvecklas. En god myndighetsutövning ska vara rättssäker, tillgänglig, trovärdig, jämställdhet, möta den sökandes behov samt vara likvärdig oavsett var i staden den sökande bor. *Kompetensförsörjning* är en annan utmaning som är aktuell inom flera verksamhetsområden. Inom socialtjänsten behövs fler erfarna socialsekreterare, särskilt till utredning av barn och unga. För att stötta relativt oerfarna socialsekreterare behövs tillgång till daglig ärendehandledning och kontinuerlig kompetensutveckling. Inom äldreomsorgen finns ett betydande behov av medarbetare med tillräckliga kunskaper i svenska och inom förskolan finns det behov av fler förskollärare.

Inom *förskolan* är det en utmaning att nå ut till fler föräldrar och arbeta för att öka inskrivningstalen där de är låga. Den genomsnittliga inskrivningsgraden i Hässelby-Vällingby är 87 procent vilket kan jämföras med stadens genomsnitt som är 96 procent. I Hässelby-Vällingby finns det skillnader i inskrivningsgraden mellan förskolorna. I utsatta områden är inskrivningsgraden lägre. En ytterligare utmaning är att öka föräldrarnas nöjdhet med förskolan då det är stora skillnader i nöjdheten mellan förvaltningens förskolor. Förvaltningen behöver även fortsätta arbetet för barns språkliga utveckling vilket är en särskild utmaning i förskolor där de flesta föräldrarna har annat modersmål än svenska och många av dem har begränsade kunskaper i svenska.

Inom *socialtjänsten* finns flera utmaningar. Socialtjänsten har uppdraget att utreda barns behov av stöd och att arbeta förebyggande. Det förebyggande arbetet med barn och unga fortsätter i samarbete med förskolor och skolor. Socialtjänsten behöver ges möjligheter att ta del av förskolan och skolans kunskaper om familjerna i ett tidigt skede. Socialtjänsten arbetar med ett förslag om att en skolsamordnare från socialtjänsten ska ha kontakt med förskolor och skolor för att de ska få samma information och samma möjlighet till kontakt. Det ger en helhetssyn samt en möjlighet att stötta familjen tidigt. Socialtjänsten blir lättillgänglig med information om vad som finns i förebyggande arbete till familjerna som är i behov av stöd på frivillig väg. Arbetet för att minska ungdomars kriminalitet fortsätter och förstärks med ytterligare personal. Det för att i samarbete med Jobbtorg arbeta för att motivera till fortsatt utbildning eller arbete istället för kriminalitet. Förvaltningen behöver även arbeta med att hitta bra företagare och föreningar som vill samarbeta för att öka motivationen till arbete eller utbildning för att avbryta ungdomars kriminalitet. Förvaltningen ser att det finns ett behov och vill medverka till ett utökat samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna då ungdomar med kriminellt beteende ofta har kontakter över flera stadsdelsområden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Att göra *boendemiljön* mer attraktiv i stadsdelsområdet är en utmaning. I Hässelby-Vällingby finns flera strandbad och ett stort naturreservat med plats för rekreation vilket är viktigt att bibehålla. För-

valtningen ser att det bland annat behövs förbättrade kommunikationsmedel för att öka rörligheten till och från stadsdelsområdet, fler arbetsplatser och mer service i vissa områden. I arbetet är samverkan nödvändigt, bland annat med trafikkontoret, exploateringskontoret och SL. Att det inte finns någon gymnasieskola i stadsdelsområdet är också en utmaning för områdets attraktivitet. I stället för att fler gymnasieelever och skolpersonal kommer till området dagtid ökar rörligheten från området till stadsdelar med gymnasier. Det kan även tänkas få negativ inverkan på inflyttningen till Hässelby-Vällingby vilket i sin tur riskerar att öka segregationen.

Ytterligare utmaningar i arbetet med att motverka ojämlika livsvillkor och verka för stärkt social hållbarhet

Inom *socialtjänsten* är det en utmaning att antalet orosanmälningar fortsätter att öka. Under första halvåret 2015 har orosanmälningarna ökat med 20 procent i stadsdelsområdet jämfört med samma period föregående år. I förhållande till befolkningsmängden är antalet orosanmälningar högre i stadsdelarna Hässelby Gård, Vällingby, Grimsta och i sekundärområdet Smedshagen än i stadsdelsområdet i genomsnitt. Våld i nära relation eller våld mot barn uppskattas vara de vanligaste skälen till orosanmälan. En djupare analys om vad orosanmälningarna handlar om krävs. Statistik om skälen till orosanmälningar skulle kunna vara till hjälp för det förebyggande arbetet. Förvaltningen ser att det finns vinster om staden centralt tar ett samlat grepp och utreder vilken statistik som går att ta fram och kan vara till hjälp som beslutsunderlag i arbetet för att motverka ojämlika livsvillkor.

En ytterligare utmaning inom *socialtjänsten* är att nå ut med information till enskilda som är utsatt för våld i nära relation, om möjligheten att söka stöd. Förvaltningen arbetar för att informera och utbildar fler personalkategorier, bland annat inom äldreomsorgen och omsorgen om funktionsnedsatta för att nå ut till fler i behov av stöd.

I *socialtjänstens* arbete för att enskilda ska få sysselsättning är sökandes bristande språkkunskaper en utmaning. Ett utvecklingsarbete pågår med personer som är aktuella för ekonomiskt bistånd vilket har resulterat i att fler har fått egen försörjning. För att fler med utländsk bakgrund ska få arbete och skillnader i livsvillkor ska utjämnas pågår en genomgång av de som studerat svenska för invandrare (SFI) i mer än två år. Förvaltningen ser ett behov av att den enskildes uppföljning behöver effektiviseras för att säkerställa att fler kommer i arbete eller annan sysselsättning. Det fullständiga resultatet av genomgången är klart i november.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

En utmaning inom *äldreomsorgen* och *omsorgen om enskilda med funktionsnedsättning* är att de boende ska känna sig trygga i hemmet. För att öka tryggheten arbetar förvaltningen bland annat för att förbättra uppföljningen av insatser. Förvaltningen har också sett att

underhåll av de boendes förhyrda ytor behöver genomföras. Vissa boenden är inte renoverade på 40 år. Att underhållet är eftersatt riskerar att få negativ inverkan både på hur de boende upplever bemyndigandet och på deras känsla av trygghet. I samverkan med landstinget, brandmyndigheten och polis kan förvaltningen också arbeta för att öka tryggheten för äldre som bor hemma. Genom en gemensam uppsökande verksamhet skulle de äldre som bor hemma kunna få information om hur brott och brand kan förebyggas samt information om hjälpmedel, hemsjukvård och hemtjänst. En gemensam uppsökare kan informera om alla delar.

Inom *demokratiarbetet* är det en utmaning att trycket och efterfrågan på läxhjälp har ökat på förvaltningens öppna mötesplatser för unga i åldern 11-16 år. Behovet av att bara ha någonstans att gå efter skolan är också stort. I stället för att gå till fritidsklubbarna eller till förvaltningens öppna mötesplatser för unga samlas ungdomarna ibland på andra befintliga mötesplatser, till exempel bibliotek. När ungdomarna möts på platser där varken lokal eller verksamhet är anpassade efter deras behov händer det att konflikt uppstår mellan olika intressegrupper. Många av de unga har av bland annat ekonomiska skäl valt bort fritidsklubbarna. Även trångboddhet är ett skäl till att de väljer att inte gå direkt hem efter skolan. För att möta behovet av läxhjälp och andra aktiviteter efter skolan behöver fritidsklubbarnas, fritidsgårdarnas och parklekarnas arbetssätt och ansvar ses över gemensamt av stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Bland annat behöver möjligheten att införa avgiftsfri verksamhet för unga i åldern 11-16 år ses över. Förvaltningen behöver hitta en långsiktig strategi för att tillgodose behovet av läxhjälp och andra aktiviteter efter skoltid.

En ytterligare utmaning inom *demokratiarbetet* är att nå ut till invånare med information om vilket stöd de kan söka och vilka öppna verksamheter och aktiviteter förvaltningen erbjuder. Till exempel kommer det få eller inga utrikes födda till förvaltningens öppna mötesplats för äldre. En lösning för att nå fler kan vara att informera på flera olika sätt och att skapa möjlighet för dialog med målgruppen för att ta reda på vilka aktiviteter de önskar.

En utmaning i arbetet med att erbjuda *feriearbeten* till ungdomar är att alla som söker arbetet inte får anställning. En möjlighet är att genom samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna i högre grad erbjuda ungdomar arbete i andra stadsdelsområden. För att stötta unga som har hög skolfrånvaro eller på andra sätt har svårt i skolan ser förvaltningen att utbildningsförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningar skulle kunna se över möjligheten att erbjuda unga ferieskola som feriearbete. Det skulle kunna leda till att fler unga får en sysselsättning på sommaren och stöd att fullfölja gymnasiet.